

Л.О. Чернишова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
М. Мурадов, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

ПЕРЕДУМОВИ ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку світової економіки важливою проблемою є забезпечення конкурентоспроможності країни. Якість системи міжнародної конкурентоспроможності економіки характеризує становище країни в світі, а також значною мірою впливає на її національну безпеку. Успішність зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів національного господарства формує стан міжнародної конкурентоспроможності економіки. Адаптація до нових викликів із боку світової економіки стає найважливішим завданням як для суб'єктів мікрорівня, так і для економік країн у цілому, успішність якої знаходиться саме в площині конкурентоспроможності.

Складовими міжнародної конкуренції як економічного процесу є конкурентне середовище та міжнародна конкурентоспроможність підприємств та галузей. Фактично різниця між цими двома складовими є різницею між мікро- та макрорівнями економіки.

Передумови підвищення міжнародної конкурентоспроможності країни в умовах глобалізації та інтеграції ґрунтуються на її здатності до економічного зростання.

Визначальним чинником міжнародної конкурентоспроможності національної економіки є наявність умов для формування стійких конкурентних позицій національних підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Отже, політика підвищення міжнародної конкурентоспроможності економіки полягає в забезпеченні, насамперед в країні, реального конкурентного середовища та здатності підприємств вести конкурентну боротьбу, яка має конструктивну спрямованість. Рівень такого забезпечення й визначає головний результативний показник міжнародної конкурентоспроможності економіки держави.

Аналіз тенденцій в економічній глобалізації та її наслідків для країн дозволяє зробити висновок про необхідність посилення ролі держави у створенні умов для підвищення міжнародної конкурентоспроможності її економіки, не лише з урахуванням інноваційного чинника, а й чинника технологічного розвитку.

Передумовами забезпечення міжнародної конкурентоспроможності країни в умовах поглиблення інтеграції та глобалізації є: розвиток «нової економіки» (прискорення процесів поширення та використання інформації у всіх сферах людської діяльності),

інтелектуалізація (вкладення в людський капітал), глобальна інституціоналізація, безпека розвитку, зниження енергомісткості виробництва (раціональне використання природних ресурсів, зменшення шкідливого навантаження на навколишнє середовище).

Проаналізувавши стан економічного розвитку країн, доречним є виділення наступних моделей нарощення міжнародної конкурентоспроможності:

1) регіональна – визначення конкурентних переваг країни на регіональному рівні; 2) локальна (кластерна) – визначення конкурентних переваг в локальному вимірі (вплив створення кластерів); 3) міжнародна – визначення конкурентних переваг за рахунок розвитку зовнішньоекономічного потенціалу країни, зокрема створення ефективної міжнародної транспортної системи; 4) світова (загальна) – підвищення загальних критеріїв конкурентних переваг країни в умовах глобалізаційного розвитку.

До чинників, які впливають на рівень міжнародної конкурентоспроможності країни за умов застосування відповідної моделі нарощення слід віднести: макроекономічну стабільність (антициклічне регулювання); ефективність державного управління; розвиток людського капіталу (вплив економіки знань), інфраструктури (якість інституцій), підприємництва (галузевий вимір); створення сучасних фінансових ринків (передбачення фінансових криз); підвищення технологічного рівня виробництва (технологічне оновлення); стабілізацію екологічного стану (екологічний фактор розвитку); розвиток інновацій (конкурентні переваги країни); глобалізацію та інтеграцію (участь країни у відповідних процесах розвитку).

Загалом, стратегічні пріоритети підвищення міжнародної конкурентоспроможності країни повинні бути мотиваційними чинниками у системі поступових кроків адаптації її економіки до змін в умовах глобалізації та інтеграції економічного простору. Адаптація держави до змін глобалізаційного та інтеграційного характеру сприятиме забезпеченню сталого економічного зростання, активізації інноваційної моделі розвитку, підвищенню міжнародної конкурентоспроможності економіки. Механізм проведення адаптації держави повинен полягати у реформуванні зовнішньоекономічної політики та в здійсненні внутрішніх реформ у країні.